

СВОЙ ШЛЯХ

ДА МАРЫ — ПРАЗ САМАРАЗВІЦЦЁ

...Хлопчык з прыгожага мястэчка Акцябрскі на Гомельшчыне, ці гістарычнай Рудабелкі, як прывыклі называць пасёлак мясцовыя жыхары, не марыць пра крутое аўто альбо дарагі касцюм, не глядзіць вядомых юцьюб-блогераў, не сядзіць суткамі ў сацыяльных сетках.

Марнаваць час — не ў традыцыях Данііла.

На сёння ў скарбонцы хлопца шмат узнагарод і падзяк, сярод якіх — дыплом трэцяй ступені конкурсу «Юны прамоўца» на міжнароднай алімпіядзе па рускай мове, дыплом першай ступені рэспубліканскага конкурсу работ даследчага характару па беларускай мове, дыплом трэцяй ступені трэцяга этапу рэспубліканскай алімпіяды па рускай мове і літаратуры.

А яшчэ на працягу некалькіх гадоў ён станавіўся дыпламантам абласных конкурсаў «Ведай і любі рускую мову», «Гавары са мной па-беларуску».

Чым захапляецца юнак, якія дасягненні і жаданні носіць у «кішэні», што хоча змяніць у гэтым свеце? Пра гэта я спытала ў Данііла ШЭЙКА, выпускніка Акцябрскай раённай гімназіі.

— Нішто сабе, Данік, адкуль столькі дыпламаў?

— Усё пачалося з піянерскай дзейнасці.

У сёмым класе я хацеў як мага больш працаваць. Не рукамі, а розумам, быць карысным паўсюль. Дзеля гэтага здымаў відэаролікі на экалагічную і сацыяльную тэматыку. Акрамя таго, штурмаваў рэспубліканскі ўзровень са сваімі навуковымі праектамі. Гэта ўсё зацягнула, захапіла. У восьмым класе звярнуў увагу на журналістыку, пачаў пісаць у розныя газеты, аналізаваць тэлеперадачы беларускіх каналаў. Асвойваючы некаторыя тонкасці прафесіі, зразумеў, што ў гэтай сферы трэба не

толькі ўмець нешта пісаць, але і многа ведаць, каб пры падрыхтоўцы публіцыстычных матэрыялаў адчувалася глыбіня думкі. Не хацеў спыняцца, таму пачаў актыўна ўдзельнічаць у алімпіяды па рускай і беларускай мовах, выступаў на канферэнцыях, конкурсах, стаў удзельнікам раённай зборнай каманды КВЗ.

— А чым цікавішся акрамя журналістыкі і непасрэдна вучобы?

— Мне падабаецца займацца навуковай дзейнасцю. Яшчэ самастойна вывучаю беларускую і рускую мовы, гісторыю, культурныя традыцыі нашай краіны і замежных, мінулае краю. Лічу, што менавіта даследа-

да сябе і іншых. Калі не зраблю штосьці ідэальна — не супакоюся.

ванне і вывучэнне свайго, беларускага, з'яўляецца крыніцай сілы і натхнення для чалавека. Заўсёды памятаю: дзе нарадзіўся, там і прыгадзіўся. Калі адарвецца ад каранёў, пакінеш родны дом — гэтай крыніцы не стане.

— Што для цябе значаць словы «любіць Беларусь»?

— Перш за ўсё — адказнасць. Напрыклад, ідзеш на рэчку, бачыш смецце — падбяры. Некаторыя людзі не адчуваюць адказнасці перад прыродай, ствараюць прыгажосць толькі вакол сябе. Каб добра жыць у будучыні, трэба памятаць пра мінулае і рабіць наш свет лепшым цяпер. Часам мы зайздросцім прыгажосці ў іншых краінах, але не бачым таго, што побач з намі. А між тым у нас прырода не горшая.

— Што дае табе сілы не спыніцца на дасягнутым і крочыць далей, скараць новыя вяршыні?

— Вельмі важнае самаразвіццё. Ніхто не робіць за цябе работу. Усё тое, за што бярэшся, патрабуе дэталёвага разбору. Я шмат чытаю, размаўляю з рознымі людзьмі, гляджу дзясяткі фільмаў на пэўную тэму, толькі тады магу штосьці зразумець. Са мною заўсёды сумненні і патрабавальнасць

ці ідэальна — не супакоюся. Хачу параіць: чытайце добрую літаратуру, глядзіце карысныя фільмы. Я вельмі люблю Караткевіча. Чытаецца лёгка, і ўражанні пасля застаюцца на доўгі час. Яго творы — гэта штосьці нязведанае, загадкавае. Раскрываецца стаўленне чалавека да блізкіх, да жыцця, да сябе. Можна знайсці адказы на пытанні, якія хвалююць. Яго творы я магу параўнаць з беларусамі: нешта знешне простае, але вельмі глыбокае.

— З чым хочаш звязаць свой лёс?

— Хачу паступіць на аўдыявізуальную журналістыку ў БДУ. Каб усё атрымалася, рыхтую публікацыі (але я не пішу дзеля таго, каб проста было «ў скарбонцы», раблю гэта свядома), аналізую тэлепраграмы, вывучаю дзейнасць журналістаў (падабаюцца Ганна Залаткоўская, Уладзімір Познер, Віктар Корбут). Акрамя таго, у мяне ў марах рэалізаваць на журфаку некалькі праектаў, звязаных з распаўсюджваннем беларускай мовы.

Дар'я ШЛАПАКОВА,
студэнтка III курса
факультэта журналістыкі БДУ.

ПРАПУСЦІЦЬ УСЁ ПРАЗ СЯБЕ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ»)

Гэта ўжо бясспрэчна ведаюць удзельнікі конкурсу. Па-першае, многія з іх дасылалі свае «пробы пярэ» на наша творчае саборніцтва не першы раз. Па-другое, амаль усе яны праявілі цікавасць да прафесіі журналіста год-два-тры таму. Па-трэцяе, падмацоўваючы і развіваючы яе, запісаліся і наведваюць гурткі журналістыкі або падрыхтоўчыя курсы для паступлення. Канешне, не ўсё заўсёды атрымліваецца гладка і ў іх. Аднак удзельнікі нашага конкурсу маюць у сваім багажы галоўнае — матывацыю. Яны ўжо паспыталі «журналісцкага хлеба» і, нягледзячы на пэўныя няўдачы, не збочылі з абранага шляху. Менавіта таму ўсе работы, якія былі апублікаваныя на старонках «Чырвоны». Чырвоная змена», можна лічыць сапраўды найлепшымі. І мы раілі б патэнцыйным абітурыентам наступных гадоў браць прыклад ва ўсім менавіта з іх аўтараў.

Будзем шчырымі, не ўсе з апошніх паступаць на журфак. Проста таму, што нехта перадумае ў апошні момант, як гэта было ўжо неаднойчы з удзельнікамі і нават пераможцамі папярэдніх творчых конкурсаў.

Гэта жыццё, нічога страшнага ў гэтым няма, калі малады чалавек вырашае абраць іншы жыццёвы і прафесійны шлях. Але ўменні знаходзіць тэмы, правільна выкладаць свае думкі на паперы, задаваць пытанні і літаратуруна працоўваць тэкст могуць спатрэбіцца ў любой прафесіі. І мы будзем рады, калі наша пляцоўка для самавыяўлення творчай беларускамоўнай моладзі — «Чырвоная Чырвоная змена» — зможа стаць карыснай у гэтым плане...

Але вернемся да падвядзення вынікаў конкурсу сезона 2017—2018 гадоў і невялікага «разбору палётаў». На жаль, як яно здараецца амаль заўсёды, не ва ўсіх аўтараў дасланыя работы адпавядалі тэме эпісталайнага творчага саборніцтва. Адна з такіх «проб пярэ» па гэтай прычыне надрукавана паза конкурсам як звычайны журналісцкі матэрыял. Сярод удзельнікаў трэба адзначыць тых, хто даслаў больш за адну работу (нагадаем, умовамі гэта не забараняецца). Такіх аўтараў сёлета было тры. Калі гаварыць пра геаграфію, зноў жа традыцыйна па-за канкурэнтцыяй прадстаўнікі маладзечанскага «Маладзіка» — адтуль прыйшла найбольшая колькасць «проб пярэ».

Традыцыйныя ўзнагароды і памятныя прызы для найлепшых.

...А пераможцамі конкурсу, на думку рэдакцыйнага журы, сталі Паліна ПРАКАПЕНЯ, Анастасія ЯРАХНОВІЧ і Надзея БОБРЫК.

Паліна Пракапеня — са Смалевіч, скончыла лінгвістычны каледж — філіял Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта. Сёлета збіраецца паступаць на журфак. З «Чырвонай зменай» дзяўчына супрацоўнічала з пачатку восені мінулага года. Апроч работы на конкурс Паліна за кароткі тэрмін даслала яшчэ восем матэрыялаў. Большасць з іх ужо была надрукавана, астатнія з'явіліся на старонках дадатку ў наступных нумарах. Перамога ў конкурсе аўтарцы прысуджана за матэрыял «Хлопцы, не трэба!» («ЧЗ» ад 5.04.2018).

Анастасія Ярахновіч — выпускніца 11 класа сталічнай гімназіі № 12. Марыць стаць або дыктарам, або вядучай маладзёжнай праграмы. Сёлета таксама збіраецца паступаць на журфак, дзеля чаго наведвала падрыхтоўчыя курсы. Дзяўчына адзначана за матэрыял «Вялікае маленькае шчасце» («ЧЗ» ад 3.05.2018). Апроч яго ў Анастасіі была надрукавана яшчэ адна невялікая «праба пярэ».

Чаму ў конкурсе перамаглі менавіта названыя творчыя работы? Як можна заўважыць, іх аб'ядноўвае жанр — эсэ. Гэта калі аўтар дзеліцца сваімі ўражаннямі і думкамі. Падавалася б, самае простае, што можа быць. Так памылкова думаюць многія маладыя аўтары, збіваючыся ў выніку на агульны пафас

і транслюючы пэўныя штампы. Насамрэч жанр не такі прасты. Індывідуальныя ўражанні павінны быць выкладзены па канкрэтнай, а не абстрактнай, нагодзе. Галоўнае — не збіцца на рэфлексіі, а прапусціць эмоцыі праз сябе. У аўтарак гэта атрымалася. Іх матэрыялы ў найбольшай ступені адпавядаюць назве конкурсу: дзяўчаты выразна абзначылі, што не ўсё роўна для іх, а што — каштоўна: само жыццё, блізкія і родныя людзі, Радзіма... Паўтोरнымся, гэта зусім не азначае, што «пробы пярэ» астатніх аўтараў у нечым горшыя. У нашым конкурсе мы імкнемся «трымаць планку». Паліна і Анастасія ўзнялі яе крыху вышэй за іншых.

Тое ж самае можна сказаць і пра трэцюю пераможцу — выпускніцу 11 класа маладзечанскай гімназіі № 7 Надзею Бобрык. Па-першае, дзяўчына ўдзельнічае ў нашым конкурсе не першы год. Па-другое, яна адна з тых трох аўтараў, якія сёлета даслалі па дзве «пробы пярэ», што былі апублікаваны. Па-трэцяе, тэмы яе творчых матэрыялаў (што самае галоўнае) у нечым сугучныя з пасыламі дзвюх папярэдніх пераможцаў, толькі пададзеныя ў іншым жанры. Героі Надзеі — такія ж нераўнадушныя

людзі, якія, ахвяруючы асабістым, прыходзяць на дапамогу тым, хто мае ў гэтым патрэбу. Тыя, хто ўласным прыкладам натхняе і вядзе за сабой іншых. Тыя, каму сапраўды не ўсё роўна... Найменш заўваг у рэдакцыйнага журы было да матэрыялаў аўтаркі «У чым ён, цяжар сапраўднага лідарства?» («ЧЗ» ад 5.04.2018). Ён і прынёс Надзеі заслужаны поспех. Застаецца толькі дадаць, што дзяўчына, як і астатнія пераможцы, сёлета збіраецца паступаць на журфак, падоўжыўшы такім чынам сямейную дынастыю. Што цікава, дыплом і рэкамэндацыя былі падпісаны ў дзень 17-годдзя аўтаркі! Тады ж мы патэлефанавалі ёй з запрашэннем наведваць рэдакцыю. Такія вось невялікія прыемныя супадзенні...

Пераможцы па традыцыі былі ўзнагароджаны дыпламамі і памятнымі прызамі ад Выдавецкага дома «Звезда». Паколькі ўсе тры аўтаркі сёлета збіраюцца «штурмаваць» журфак, ім таксама, згодна з умовамі конкурсу, былі ўручаны рэкамэндацыі для паступлення. Шчыра віншваем і жадаем здзяйснення гэтай мары! Пераможцы гэта заслужылі па праве!

Надзея НІКАЛАЕВА,
Сяргей РАСОЛЬКА.